

'ווארט' בכל פינה

עלוני השבת כבשו את בתי הכנסת || העלון הראשון שחרג מגבולות הקהילה הטבעית שלו ופרץ החוצה היה מבית היוצר של חסידות מודז'יץ || מי שמינף את הנושא לעלון של ממש היה הרב יצחק אלפסי, עם המוצר הטקסטואלי הוותיק שענה לשם 'שבת בשבתו' || ואחריו הופיע 'שיחת השבוע' של חב"ד, שעד היום מופץ בני-200 אלף עותקים || ואז באו כל שאר העשרות הרבות של העלונים עם דברי התורה, הווארטים, הספרות והמה לא || סיפורה של תעשייה תורנית פורחת

ט. בנדר

היו זמנים, לא הרבה זמן, ובכל ערב שבת לקראת קבלת שבת, על הבימה או על השולחן ליד הד' לת, היית מוצא כמה גיליונות של פרשת השבוע מודפסים על נייר פשוט. כמה דברי תורה, אולי גם 'שיחת השבוע', ותו לא. אים היום, כבניסה לביתי-כנסת עומד מתקן ענק גדול ובו מנותנים זה לצד זה עשרות גיליונות ועלוני מכל הסוגים ומכל המינים, בלאי ווארטלאך וסיר פורים לפרשת השבוע, מכל עמותה וכל זוג, בצבעון ועצום. התופעה הליכה ופרצה מתחומי בית הכנסת ופלשה גם אל הבניינות לבניינים בריכוזים החרדיים. הגיליונות הללו החלו להיות מופצים לכל מבבלי של ממש, והתפזרו רק הולכת וגוברת. לעלוני הוותיקים הגספרו עלונים חדשים רבים.

לצד הכמות גם עלתה האיכות - לא עוד גיליונות על נייר לבן דרוי שחור אלא גיליונות מושקעים בחלקם, עלונים רבים מתדירים רים בנייר כרומו משוכב ובעיצוב גרפי מושקע, ומהם המיועדים לילדים עם איורים מושקעים. גם לכל שפה תימצא עלון משלו: באדישי, באנגלית, בעברית, ובכל שפה שבה ישקה נפש. לפי ההערכה, מדובר בשוק שמגלגל מיליוני שקלים בשנה. בחלק מהגיליונות יש פרסומות, בעיקר של ספרים, והתרומות ל'עדיקה. הם נשם גם פרסומות מסחריות למנוחה. אך מרבית הני גיליונות מופצים בעזרת תורמים המבקשים להצניח את קידיהם ומנוחות שונות.

לפי מחקר שערך ד"ר קיטי קפלן, שבכל שבוע מודפסים ביש ראל לפחות 1.5 מיליון גיליונות של עלונים השונים, שיעלה על תפוצת העיתונות המכתובה כולה. מדובר לפיכך במדיה הכתובה המובילה והגדולה ביותר בחי"א.

חוקר חסידות החל

את המחקר שבנסגה לתוך 'עיצור החרדי' ניתן לייחס מן הסתם לשיח התקשורני של 'עצירי חב"ד' בעיריית הרב מנחם ברוד, שהוא עד היום גם על השולחן בירתו בישראל. זה הגיליון הנדפס ביותר בין עלוני השבת, ומספר עותקיו עומד מדי שנה על כ-200 אלף גיליונות, לא כולל הגיליונות המופצים ח"ר. אך מיני נייר הדבר, בעצמם הערינו לכך בעק ארשאוסה בגיליון של חסידיו מודז'יץ בתיב אנציה, שהתגלגל נתן את החירות שהתעני בה להל"ק כולו.

בעבר היו מי שיזמו עלוני שבוע קטנים בתפוצה קטנה. עלונים כאלה נמוצו מה שם כירוב כמה קהילות חסידיים, כך, למשל, נהגו בחדויות בעולא באזור מדבר התורה של גדליה ונאורי החסידות והלמיצים בשיטבאי ברחבי הארץ ליקראת שבת. וכך גם נהגו חסידות מודז'יץ בתל אביב.

כך הגיע רעיונו לחוקר החסידות המפורסם, ר' יצחק אלפסי, שכינוי כרוב קהילה בתל אביב, שפיתח את התופעה בעזר קדימה, בשנת תשמ"ח. 'היו חסידויות שונות של יקוס את דברי התורה של לעשות עלון שבת מסודר'.

הגיליון הנדפס ביותר בין עלוני השבת הרב מנחם ברוד. עורך 'שיחת השבוע', חברות הרב יצחק ארונבו, ר' יעקב אגודת חב"ד, מתמונה בגיליון ה-1000 של העלון המפוזר. על השולחן לפניו גיליון מס' 1

מהחצרות אל הכלל: 'היו חסידויות שליקוט את דברי התורה של הרבי והעלו אותם על הדף שחולק בכמה עשרות עותקים, אולם לא היה קונספט מסודר של עלוני שבת. אבל אני חשבתי שניתן לעשות עלון שבת מסודר'

הרבי והעלו אותם על הדף שחולק בכמה עשרות עותקים, אולם לא היה קונספט מסודר של עלוני שבת. אבל אני חשבתי שניתן לעשות עלון שבת מסודר'.

הרב אלפסי השיג מימון, וכך נולד העלון הוותיק שנקרא 'שבת בשבתו'. ההצלחה הייתה מסחררת. בתוך זמן קצר גדלה התפוצה של העלון מעשרות בתי כנסת למאות. והממשך אלפסי, או אז ראו כי טוב בעיני אנודת חב"ד בארצות היר"ר רב המעוק והתרן שיהי, הרב יוסף יצחק ארונבו; ומכאן הוחלט של חסידיו חב"ד אמורים על הפצת המעיינות' כלום חוק החולל להצניח 'שיחת השבוע' ולהסיל את עריכתו המקופדת. עד עצם היום הזה, נלמטן בתחומי, הרב מנחם ברוד.

עו"א, מספר הרב מנחם ברוד, 'בתי חב"ד' ברחבי הארץ והעולם הרוספרסמי במופץ אינדיבידואלי מדי שבוע דברה באורד מנדרים. עלונים אלו לא היו מסודרים בריפוטות, והגריקה התפוצה. מכאן הגיעה היוזמה ליצור עלון כולל, מרכזי, ממנו יוכלו ליהנות כל מי שע"א.

"באותה מידה, היתה החושה שקיימת התנגדות בתקשורת הכללית נגד החדות. היתה התנגדות כללית על בעלי השבחה. התקשורת כמו גם מוסדות החינוך והצבא החלו להתיחס בפני כל מי שניסה לספר מעט על החדות. הבנו שיש לא מעט יהודים מסורתיים המבקרים מעט לעת בבית הכנסת שלא חשפים כלל לתקשורת הדתי. באותה שנה עלה בראשני הרעיון של הפצת גיליון עם הסברה יהודית סביב פרשת השבוע לכל בית בישראל". הרב ברוד חיזש כמה מדורים מעניינים ומקוריים. הגיליון לא עסק רק בפרשת השבוע אלא נטס לז מודור דעה יהודית, כאשר הסקנת הפומח חוקש לאמאר אקטואלי הקשור לארדעי השבוע. רמזר הגב של הגיליון חוקש לארשיית, ארנו אז מוסד, והסיל וזקרו מאר על תופעות ואנשים. כך יוכל היה למצוא המבד כל אחד וכל אדם משוה להעניינו בו.

ההצלחה מסחררת

בעקבות 'שיחת השבוע' צפו והופיע עוד עשרות נאות עלוני שבת. החברר שהעלוניס כוסו על חסר. העלון נתן למעיין ווארט, למקוט כ בשולחן השבת, משוה לעיניו בין בתי קבלת שבת לעריכת,

איך גונזים?

הבעיה החמורה היא בעיית הגניזה של הגיליונות הרבים כל-כך, 'יהיה לי פנע נהג שניסה לספור כמה עלונים של פרשת שבוע יוצאים. הוא החייאש לאחר שהגיע לכביבות מאתיים גיליונות', מספר הרב אליעזר בודנהיים, ור' עמר חת ונהייה הכליות. 'מדובר בעניין חשוב אבל גם בעייתית'. רובם ככולם של הגיליונות מנוילים דברי תורה, ולעתים אף 'שמות' ופסוקים, ודורשים גניזה. גם עלונים שלא קראו בהם מעולם הם בבחינת 'תשמישי קודש', ולכן גם הם צריכים גניזה גם אם לא קראו בהם. אין אפוא פתרון אחר מלבד לשים את העלוניס בגניזה.

אכן כונתה המוציאים לאור של העלוניס טובה, אך לא נדיר לראות ערמות של עלונים מושלכות באין חילוד ליד בתי כנסת. אנודות הגניזה השונות, כולל עמותת 'נהייה הכ' ללית, פניחו ברחבי הארץ עשרות מכולות ליד בית הכנסת והמקומות. אך רבות מהמכולות מבעט ונתמכות עד מהרה בשל הרבייה העצום של עלוני פרשת שבוע. לעתים קרובות מדובר בעדימות שאיש לא נגע בהן מעולם.

עם זאת, רבים מפוקסי החלטה מהודרים לשים ליש לב ויש לאסור את הגיליונות לשליקט סגורה, לשפור אותן בקדור, ולהרואן שייקבר בכבוד ובקדושה וטהרה.

הם החלו לכלול גם חידונים לילדים, מאמרי הגות וסיפורים לר-

דע מה שתשיב: "לא מעט יהודים מסורתיים המבקרים מעט לעת בבית הכנסת לא נחשפו כלל לתקשורת דתית. עלה בראשנו הרעיון של הפצת גיליון עם הסברה יהודית סביב פרשת השבוע לכל בית בישראל"

הוא גם 'עלים לתרופה' - מפרד"ס התורה ומשדה החסידות, הוציא את על-ידי מכון 'אור הפצח' של חסידות בעלזא אך הגליח לפרסו את נבולותיו ונפישו באלפי עותקים, שבאופן מקורי כמיל גם הערות של קוראיים ממדורים מיוחדים להציג ומועדי השנה. עוד עלון שובח להפצת ענקית הוא 'מאורות הדף היומי', הוציא לאור על-ידי בית המדרש למגידו שיעור 'הדף היומי' בראשות הגאון הרב חיים דוד קובלסקי החל משנת תשנ"ט, ועוסק בנושאים שנידונו בדפים התלמים באותו שבוע, ותמקד בסוגיות שיש בהן עניין אקטואלי, בתוספת סיפור שבועי העוסק בחשיבות לימוד התורה. עלון זה יחידוד מעיין בנוף העלוניס. מכיון שאין הוא עוסק בנושאים אקטואליים או בינאסיים מפרשת השבוע, או מופץ בעלון פרשת שבוע לכל רבד.

עלון יחידודי נספח נקרא 'מעיינים לשולחן שבת' מטעם אנודת 'אוציות'. העלון מופץ בארבע שפות: עברית, צרפתית, רוסית ואנגלית. בעלון צדוד קומיקס שבועי לילדים מאת התיאטרונים החרדי הרב יוני גרטיש, והוא חביב בעיקר על ילדים ובתים עם שוויים למעט רוב בני המגן התפילה בכותב העלון, ועוד רבים רבים אחרים מספור.

התופעה מפרה גם למדינות שמעבר לים. במעט כל קהילה מר ציאה לאור עלון פרשת שבוע. עם הבולטים שבהם ניתן למנות את 'פרשה', הוציא לאור בחולדניו; 'קהילה', שיצאה לאור בגרמנית; ועוד רבים בצרפתית וספרדית.

הגיעו הדברים לידי כך שבשנים האחרונות יצא לאור קונטרס ש'על העלוניס', המרכז לחוברת אחת את כל העלוניס ומאפי של העליון מרכזו ומודיע בכל העלוניס המרכזיים, ומאפשר גישה מהירה ווארט החביב עליו לשולחן השבת הקרוב.

לקראת שבת מלכתא

היה זה בשבילי שנת תשע"ג, בקימת לבקרי בבית הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל, והתברר מפיו בברכת השנים, באותה תקופה מצבו הבריאותי לא איפשר לבקר אצליו במי חודש סלול. כמה ימים לאחר מכן, בערב יום החסות, התקשורתי בניו יורק שבת כי נרשם שיפור מסוים מצבו, הרפואי ועתן למוא ולבקר. יומרתיה לצלל את ההודמנת והליחי למעטנו

ח"א יוסף אהרן עדין זצ"ל זי"ע א.א.

ח"א יוסף אהרן עדין זצ"ל זי"ע א.א.

ח"א יוסף אהרן עדין זצ"ל זי"ע א.א.

ח"א יוסף אהרן עדין זצ"ל זי"ע א.א.

ח"א יוסף אהרן עדין זצ"ל זי"ע א.א.

זהו תפוצה רחבה | נקראו לעלון שבת מלכתא של אהרן דרשו

מערב לכך, העלוניס קיבלו פורטט קבוע